

Elektrotehnička i ekonomska škola
Nova Gradiška

PROTOKOL
O POSTUPANJU ŠKOLE
U SLUČAJU NASILJA

Nova Gradiška, veljača 2023.

SADRŽAJ:

0. UVOD.....	3
1. OPĆEPRIHVAĆENA DEFINICIJA NASILJA.....	4
2. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA.....	5
3. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOBA.....	7
4. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ELEKTRONIČKOG NASILJA.....	7
5. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE O NASILJU U OBITELJI	9
6. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA.....	10
7. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (UČITELJA, RODITELJA, DRUGIH ZAPOSLENIKA ŠKOLE, NEPOZNATIH OSOBA	12
8. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U ŠKOLI	13
9. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA ZAPOSLENICIMA ŠKOLE OD STRANE UČENIKA ŠKOLE.....	13
10. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUMNJE NA SUICIDALNO PONAŠANJE	14
11. EVIDENCIJA ŠKOLE O SUKOBIMA I NASILJU U ŠKOLI.....	16
12. OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA.....	16
13. PRILOG 1.: EVIDENCIJA ŠKOLE O SUKOBIMA I NASILJU U ŠKOLI.....	17
14. PRILOG 2.: OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA.....	18

0. UVOD

Ovaj Protokol odnosi se na prevenciju svih mogućih situacija nasilja među učenicima i nad učenicima, te drugih oblika nasilja u školi i određuje postupanje u konkretnim situacijama s ciljem zaštite učenika, kao i svih zaposlenika koji o njima skrbe u procesu odgoja i obrazovanja. Temelji se na odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakona o radu, Obiteljskog zakona, Kaznenog zakona, Prekršajnog zakona, Zakona o kaznenom postupku, Zakona o sudovima za mladež, Zakona o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje, Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima, Zakona o elektroničkim medijima te na sadržaju Pravilnika o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera, Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju te raznim protokolima Vlade Republike Hrvatske o postupanju u slučaju: nasilja među djecom i mladima -2014.; zlostavljanja i zanemarivanja djece – 2014.; seksualnog nasilja – 2018.; nasilja u obitelji – 2019., kao i na Protokolu o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja iz 2015. te na mnogim drugim zakonskim i podzakonskim aktima, protokolima i strategijama i planovima u kojima su djeca i mladi škole neizostavni dionici.

Protokol utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja tj. što treba činiti ravnatelj, stručni suradnik, nastavnik, učenik, drugi zaposlenik škole ili roditelj (skrbnik djeteta).

Protokol treba biti izvješten na vidnom i dostupnom mjestu u školi.

O načinima i koracima postupanja u slučaju bilo koje vrste nasilja potrebno je upoznati sve sudionike u procesu odgoja i obrazovanja, učenike na satovima razrednika te roditelje na prvom roditeljskom sastanku svake školske godine.

Protokol sadrži:

1. općeprihvaćenu definiciju nasilja
2. postupanje škole u slučaju nasilja među učenicima
3. postupanje škole u slučaju vršnjačkog sukoba
4. postupanje škole u slučaju elektroničkog nasilja
5. postupanje škole u slučaju saznanja ili sumnje o nasilju u obitelji
6. postupanje škole u slučaju seksualnog nasilja
7. postupanje škole u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u školi (učitelja, roditelja, drugih zaposlenika škole, nepoznatih osoba)
8. postupanje škole u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi
9. postupanje škole u slučaju nasilja prema zaposlenicima škole od strane učenika škole
10. postupanje u slučaju sumnje na suicidalno ponašanje
11. evidencija škole o sukobima i nasilju u školi
12. obrazac za opis događaja

Koordinatori Protokola o postupanju škole u slučaju nasilja su: (imenuje ih ravnatelj za svaku školsku godinu odlukom).

1. OPĆE PRIHVAĆENA DEFINICIJA NASILJA

Definicija nasilja i običnog sukoba vršnjaka preuzeta je iz *Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2004.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnotežan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinaca).

Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito:

- namjerno uzrokovani fizički napad u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično, bez obzira dali je kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda
- psihičko i emocionalno nasilje prouzročeno opetovanim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog djeteta ili više djece. Negativni postupci su: ogovaranje, nazivanje pogrđnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostalih učenika, oduzimanje stvari ili novca, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje djeteta u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od djeteta i mlade osobe (unutar kojih i spolno uznemiravanje i zlostavljanje) kojima se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.

Nasilje podrazumijeva šest čimbenika:

1. namjera da se drugom nanese šteta ili ozljeda
2. intenzitet i trajanje (opetovanost nasilničkog ponašanja)
3. moć nasilnika (nerazmjer obzirom na dob, snagu, brojčana nadmoć)
4. ranjivost i nemoć žrtve
5. manjak podrške
6. posljedice

U svim slučajevima nasilja među djecom koji su definirani navedenim čimbenicima škola je dužna postupati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima odnosno skupom postupaka i mjera koje su predvidjela nadležna tijela te propisima na snazi.

Nužno je razlikovati nasilje (zlostavljanje) među djecom i mladima od običnog sukoba vršnjaka. **Obični sukob vršnjaka ima slijedeća obilježja:**

- nema elemenata navedenih za nasilništvo: radi se o sukobu vršnjaka koji oni ne rješavaju na miran, nego na neki drugi način; ne postupaju jedan prema drugome s namjerom ozljeđivanja ili nanošenja štete; nema nerazmjera moći; nema težih posljedica za djecu u sukobu
- djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu • mogu dati razloge zašto su u sukobu
- ispričaju se ili prihvate rješenje u kojem nema pobjednika i poraženog
- slobodno pregovaraju da bi zadovoljili svoje potrebe
- mogu promijeniti temu i otići iz situacije u kojoj je došlo do sukoba

2. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA MEĐU DJECOM

U svim slučajevima nasilja među djecom koji su definirani čimbenicima nasilja među djecom i mladima škola je dužna postupati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2004.

U slučaju nasilja među djecom u školi svi zaposlenici škole dužni su:

- odmah prekinuti nasilno ponašanje učenika i odvojiti učenike
- pružiti pomoć i podršku učeniku koji je doživio nasilje
- obavijestiti o događaju razrednika, stručnog suradnika škole ili ravnatelja

U slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među učenicima imenovane stručne osobe za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja, razrednik, stručni suradnik škole ili ravnatelj dužni su:

- Odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje prema učeniku, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih zaposlenika škole ili po potrebi pozvati zaposlenike policije.
Tijekom razgovora predstavnika policije s učenicima žrtvama ili počiniteljima nasilnog postupanja obvezno treba biti prisutan roditelj učenika, udomitelj, osoba kojoj je dijete povjereno na čuvanje ili odgoj ili stručna osoba centra za socijalnu skrb.
- Ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može razumno pretpostaviti ili posumnjati da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne liječničke pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, prepratiti ili osigurati pratnju djeteta od strane stručne osobe liječniku te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanje i dolazak djetetovih roditelja ili zakonskih zastupnika.
- Odmah po prijavljenom nasilju o tome obavijestiti roditelje ili zakonske zastupnike učenika žrtve nasilnog postupanja i učenika koji je počinio/la nasilje te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje smo doznali i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti. Roditelje pozivati odvojeno!

- Po prijavi, odnosno dojavi nasilja odmah obaviti razgovor s učenikom koji je žrtva nasilja i s učenikom počiniteljem nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće.
Ovi razgovori obavljaju se uvijek u nazočnosti nekog od stručnih djelatnika škole, a na način da se postupa posebno brižljivo, poštujući djetetovo dostojanstvo i pružajući mu potporu. S djetetom koje je žrtva nasilja i s djetetom koje se nasilno ponaša treba razgovarati odvojeno!
- Obaviti razgovor s drugim učenicima ili odraslim osobama koje imaju spoznaja o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja. U razgovoru s učenicima obvezno je postupati pažljivo, poštujući učenikovo dostojanstvo, privatnost i pružajući potporu svim sudionicima.
- Ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje može izazvati traumu i kod drugih učenika koji su svjedočili nasilju, savjetovati se s nadležnom stručnom osobom ili službom u Ministarstvu za znanost i obrazovanje poradi pomoći učenicima, svjedocima nasilja.
- Ako je riječ o učeniku s teškoćama, odgojno-obrazovni djelatnici obvezni su poštovati sve posebnosti vezane uz te teškoće.
- Roditeljima ili zakonskim zastupnicima djeteta koje je žrtva vršnjačkog nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći djetetu u odgojno-obrazovnoj ustanovi i izvan nje, a s ciljem potpore i osnaživanja učenika te prorade traumatskog doživljaja.
- Što žurnije obaviti razgovor s učenikom koji je počinio nasilje, ukazati na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li neke okolnosti koje bi ukazivale da je učenik žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti centar za socijalnu skrb, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo, a škola će poduzeti sve mjere za pomirenje učenika i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u školi.
- Što žurnije roditelje ili zakonske zastupnike učenika koje je počinilo nasilje, upoznati s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar škole ili izvan nje (centri za socijalnu skrb, poliklinike za zaštitu djece, obiteljska savjetovališta i slično) i izvijestiti ih o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, Uredima državne uprave u županijama (Upravni odjel za odgoj i obrazovanje), policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu
- O poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sačiniti službene bilješke, kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će u pisanom obliku predati ravnatelju i koje će na zahtjev dostaviti drugim nadležnim tijelima.

Obrazac za prijavu nasilnog postupanja ne ispunjava se u slučaju običnog sukoba vršnjaka!

3. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOB

U slučaju vršnjačkog sukoba svaki zaposlenik škole dužan je:

- odmah prekinuti sukob među učenicima;
- obavijestiti o sukobu razrednika, stručnog suradnika ili ravnatelja škole;
- razrednik, stručni suradnik ili ravnatelj će obaviti razgovore sa sukobljenim učenicima;
- dogovoriti će s učenicima da se međusobno ispričaju, prihvate rješenje u kojem nitko neće pobijediti, da jedan drugom nadoknade eventualnu štetu (restitucija);
- tražiti od učenika da popune odgovarajući obrazac o događaju (obrazac za restituciju);
- u slučaju da učenik češće dolazi u takve sukobe s vršnjacima razrednik i stručni suradnik će pozvati roditelje u školu s ciljem prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku;
- prema potrebi učenik će biti uključen u dodatni rad (savjetodavni rad, pedagoška i/ili psihološka pomoć) u školi ili izvan škole u dogovoru s roditeljima (starateljima);
- ako učenik učestalo krši pravila, ne poštuje dogovore, ne prihvaća restituciju, škola će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera;
- u slučaju da sve prethodno navedene mjere ne dovedu do poboljšanja ponašanja učenika i u slučaju nesuradnje roditelja škola će postupiti po točki 2. ovog Protokola.

4. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ELEKTRONIČKOG NASILJA

Elektroničko nasilje definira se kao svaka zlonamjerna i ponavljana uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija kako bi se nekome nanijela šteta, odnosno kako bi se najčešće neko dijete ponizilo, zadirkivalo, prijetilo mu se ili ga se zlostavljalo na neki drugi način.

Ono može uključivati slanje anonimnih poruka mržnje, poticanje grupne mržnje, nasilne napade na privatnost (otkrivanje osobnih informacija o drugima, „provaljivanje“ u tuđe email adrese), kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka, uhođenje, vrijeđanje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima, širenje nasilnih i uvredljivih komentara, izlaganje dobi neprimjerenim sadržajima i seksualno namamljivanje.

Elektroničko zlostavljanje uključuje radnje koje su ponavljane, namjerne, štetne i obavljene u odnosima u kojima postoji neravnoteža moći. Vjerojatnost pojavljivanja ponavljanih nasilničkih situacija u virtualnom svijetu je neizbježna zbog same naravi virtualnog svijeta. Superiornost počinitelja u virtualnom svijetu proizlazi iz digitalnih kompetencija počinitelja ili posjedovanja određenih sadržaja (podataka, slika, videa i sl.)

U slučaju prijave, dojave ili saznanja o sumnji na elektroničko nasilje između učenika

Nastavnik/razrednik dužan je:

1. Odmah po saznanju zajedno sa stručnim suradnikom škole obaviti zasebne razgovore s učenicima – svjedocima ili promatračima elektroničkog nasilja.
2. U najkraćem mogućem roku pozvati roditelje učenika uključenih u elektroničko nasilje na individualne i grupne razgovore.
3. U najkraćem mogućem roku održati sastanak sa stručnim suradnikom u školi i raspraviti o rješenju i daljnjem postupanju. Donijeti odluku o izricanju pedagoških mjera u skladu sa Statutom škole.
4. U najkraćem mogućem roku održati zajednički sastanak s učenicima – svjedocima elektroničkog nasilja, roditeljem i stručnim djelatnicima škole i definirati individualni plan postupanja prema učenicima.

Stručni suradnik u školi dužan je:

1. Odmah po saznanju zajedno s nastavnikom/razrednikom obaviti razgovor s učenicima – svjedocima elektroničkog nasilja.
2. Odmah po saznanju zajedno s nastavnikom/razrednikom obaviti razgovor s učenicima – počiniteljem elektroničkog nasilja.
3. Odmah po saznanju zajedno s nastavnikom/razrednikom obaviti razgovor s učenicima – svjedocima ili promatračima elektroničkog nasilja.
4. U najkraćem mogućem roku održati zajednički sastanak s učenicima – počiniteljem elektroničkog nasilja, roditeljem i stručnim djelatnicima škole i definirati individualni plan postupanja prema djetetu. Održati zajednički sastanak s učenicima, roditeljem i nastavnikom/razrednikom zbog definiranja individualnog plana postupanja prema učenicima, informiranja o potrebi poduzimanja mjera u skladu sa Statutom i drugim dokumentima škole.
5. Odmah po saznanju održati sastanak s nastavnikom/razrednikom i raspraviti o rješenju i daljnjem postupanju. Donijeti odluku o izricanju pedagoških mjera u skladu sa Statutom škole, zakonom i drugim propisanim pravilima te obavijestiti nadležne institucije.
6. Odmah po saznanju prijaviti nasilje policiji.
7. Odmah po saznanju prijaviti nasilje nadležnom centru za socijalnu skrb.
8. U najkraćem mogućem roku utvrditi uzroke/povod nasilnog ponašanja i djelovati na slabljenje rizičnih i jačanje zaštitnih čimbenika.
9. U najkraćem mogućem roku osigurati potrebnu psihosocijalnu pomoć i podršku učenicima uključenim u elektroničko nasilje ili unutar škole ili pružanjem informacija o dostupnim organizacijama i institucijama koje navedeno pružaju.
10. U najkraćem mogućem roku osigurati potrebnu pomoć i podršku roditeljima u razvoju roditeljskih kompetencija unutar škole ili pružanjem informacija o dostupnim organizacijama i institucijama koje navedeno pružaju.
11. Kontinuirano osigurati redovitu međuresornu suradnju usmjerenu na reduciranje rizičnih i jačanje zaštitnih čimbenika pozitivnog i prosocijalnog ponašanja u užem i širem školskom okruženju.
12. Kontinuirano voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka o svakoj zaprimljenoj prijavi, odnosno obavijesti o nasilju među djecom i mladima, te evidentirati i bilježiti svako postupanje.
13. Kontinuirano pratiti osiguravanje pomoći i podrške djeci žrtvama i počiniteljima nasilja.

5. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA NASILJE U OBITELJI

U slučaju da neki zaposlenik škole dobije informaciju da je dijete unutar obitelji izloženo ili svjedoči nasilnom ponašanju nekog člana obitelji, posebice ako se radi o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlouporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja, taj zaposlenik je dužan, u skladu s čl. 5. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, odmah o tome obavijestiti razrednika, ravnatelja i stručnog suradnika škole te postupiti prema Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji (poglavlje D), koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske.

Ravnatelj i stručni suradnik i/ili razrednik su dužni:

- obaviti razgovor s učenikom ako je dostupno i tijekom razgovora upoznati učenika s daljnjim postupanjem
- odmah pozvati učenikove roditelje na razgovor i upoznati ih sa značajnim saznanjima i informacijama koje djelatnici škole posjeduju – ako je učenika zlostavljao jedan roditelj, upoznati s time drugog roditelja
- upozoriti roditelje na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i informirati ih o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, policiji i Upravnom odjelu za odgoj i obrazovanje
- ako su roditelji spremni za suradnju, uključiti ih u savjetovanje unutar škole ili preporučiti odgovarajuće ustanove
- ako je učenik zlostavljan od oba roditelja ili postoji sumnja na takvo zlostavljanje, odmah obavijestiti o tome centar za socijalnu skrb i postupati dalje u dogovoru s centrom za socijalnu skrb
- ako roditelji odbijaju suradnju, o tome informirati centar za socijalnu skrb, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje
- ako je učeniku potrebna pomoć ili pregled liječnika, s njim liječniku idu roditelj (ako je dostupan i ako ne postoji sumnja da je on zlostavljač) ili predstavnik škole ili centra za socijalnu skrb.
- tijekom razgovora s učenikom ravnatelj, stručni suradnik ili razrednik mora voditi službenu zabilješku koju uz ravnatelja potpisuje i stručni suradnik ili razrednik koji je obavio razgovor. Službena zabilješka čuva se u arhivi škole.
- Službena zabilješka može se na zahtjev dostaviti drugim nadležnim tijelima, ali uvijek uz odobrenje ravnatelja škole.
- Bez dozvole ravnatelja djelatnici škole ne smiju davati podatke o slučaju nasilja u obitelji predstavnicima medija, niti bilo kojim privatnim ili neovlaštenim službenim osobama van škole.
- Suradivati s nadležnim centrom za socijalnu skrb i djelovati usklađeno u cilju dobrobiti djeteta.

6. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA

Vlada Republike Hrvatske 2012.g., donosi Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja za nadležna tijela u postupanju sa žrtvama seksualnog nasilja: policiju, zdravstvene ustanove, pravosudna tijela, centre za socijalnu skrb, odgojno-obrazovne ustanove i institucije koje pružaju pomoć i potporu u zaštiti mentalnog zdravlja. Na temelju Zaključka Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta 21. prosinca 2012. godine objavljuje Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja, čiji sadržaj obvezuje i sve osnovne i srednje škole Republike Hrvatske na donošenje istog.

Pod pojmom „*seksualno nasilje*“ prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije podrazumijeva se „*bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti, a koji može počiniti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili stanje u kojem se nalaze. Karakterizira ga uporaba sile, prijetnje ili ucjene za ugrožavanje dobiti i/ili života same žrtve ili njoj bliskih osoba*“.

Ako je seksualno nasilje sastavni dio obiteljskog nasilja, treba postupati po ovom Protokolu, *Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji, Obiteljskom zakonu te Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.*

Protokol obvezuje djelatnike škole na:

1. **senzibiliziranje** na pojave seksualnog nasilja koje doživljavaju maloljetne osobe.
2. **poduzimanje odgovarajućih mjera** radi otkrivanja i prijavljivanja djela seksualnog nasilja relevantnim institucijama koja pružaju pomoć žrtvama seksualnog nasilja.
  - Kada škola dobije informaciju iz koje proizlazi makar i sumnja da je maloljetna osoba doživjela seksualno uznemiravanje ili seksualno nasilje (u odgojno -obrazovnoj ustanovi ili izvan nje), dužnost je stručnjaka u školi najprije provesti razgovor s njom radi njezine zaštite.
  - Poželjno je da razgovor vodi stručni suradnik (u daljnjem tekstu odgovorna osoba), u sigurnom okruženju, imajući na umu zaštitu prava te maloljetne osobe.
  - Ako oni nisu dostupni ili maloljetna osoba ne pristaje na razgovor s njima, razgovor može voditi druga odgovorna osoba u koju maloljetna osoba ima povjerenja, kao što je razrednik, liječnik školske medicine ili ravnatelj.
  - **Ako se radi o događaju koji se upravo dogodio**, žrtvi je potrebno bez odgode pružiti odgovarajuću zaštitu te o istom odmah izvijestiti policiju.
  - Odgovorna osoba koja vodi razgovor s maloljetnom osobom ili izvorom informacija, dužna je to zabilježiti i pohraniti zabilješku.
  - Obveza odgovorne osobe koja vodi razgovor je **detaljno upoznati maloljetnu osobu s daljnjim postupanjem**. Maloljetna osoba treba znati što točno slijedi iza kojeg postupka, koje su moguće zapreke i poteškoće te što je konačni cilj postupanja. Tijekom cijelog postupka potrebno je voditi brigu o sigurnosti maloljetne osobe te o sigurnosti drugih osoba koje su izvor informacija.
  - **O samom događaju odgovorna osoba dužna je:**

- obavijestiti roditelje maloljetne osobe;
- ako su roditelji nedostupni ili postoji sumnja da su zlostavljači, potrebno je obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta zlostavljane maloljetne osobe (izvan uredovnog vremena centra za socijalnu skrb, preko nadležne policijske postaje može se dobiti broj dežurnog socijalnog radnika);
- obavijestiti ravnatelja škole;
- prijaviti policiji ili državnom odvjetništvu (izvan uredovnog vremena državnog odvjetništva obavještava se dežurni državni odvjetnik pri Istražnom centru Županijskog suda);
- ako postoje vidljive ozljede ili uznemirenost, poduzeti mjere radi pružanja hitne liječničke pomoći;
- obavijestiti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta: - ako je počinitelj osoba koja je djelatnik škole;
- ako se seksualno nasilje dogodilo u prostoru škole, bez obzira tko je počinitelj, zatražit će se odluka Ministarstva o daljnjem postupanju u odnosu na školu.
- preporučuje se u svakom takvom slučaju obavijestiti pravobraniteljicu za djecu jer pravobraniteljstvo prati slučajeve kršenja svakog pojedinačnog prava djeteta;
- upoznati žrtvu i njezine roditelje s mogućnostima izvaninstitucionalne i institucionalne pomoći i potpore.

6.1. POSTUPANJE U SLUČAJU SEKSUALNOG UZNEMIRAVANJA KOJE SE DOGODILO U ŠKOLI

Ako se radi o seksualnom uznemiravanju od strane:

- a) odrasle osobe koja je djelatnik škole, postupak je isti kao za prethodno navedene slučajeve seksualnog nasilja događa li se u školi ili izvan nje;
- b) drugog učenika (ili više njih) u prostoru škole, potrebno ih je uputiti na savjetovanje i medijaciju u školi ili u savjetovalištu.

Obveza odgovorne osobe je o tome obavijestiti roditelje svih uključenih učenika. Preporučuje se da se o slučaju obavijesti i centar za socijalnu skrb radi prikupljanja podataka o obiteljskim prilikama i poduzimanja zaštitnih mjera uključenih učenika.

7. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (NASTAVNIKA, RODITELJA, DRUGIH ZAPOSLENIKA ŠKOLE, NEPOZNATIH OSOBA)

U slučaju kada postoji sumnja ili je učenik doživio zlostavljanje od strane odrasle osobe u školi (zaposlenika škole, svog roditelja ili roditelja drugog učenika odnosno nepoznate osobe) zaposlenik škole je obvezan:

- Odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema učeniku.
- Ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja, stručnog suradnika škole ili drugog zaposlenika škole kako bi pokušali prekinuti nasilno postupanje prema učeniku i obavijestiti policiju.
- O nasilnom postupanju odgojno-obrazovnih radnika ili drugih radnika škole ili drugih odraslih osoba prema učeniku, svaki učenik ili radnik škole obvezan je o tome odmah izvijestiti ravnatelja ili stručnoga suradnika koji će poduzeti sve mjere da se zaustavi nasilno postupanje prema učeniku te odmah zvati policiju.
- Upozoriti osobu koja se ponaša nasilno na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i informirati je o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, policiji, Upravnom odjelu za odgoj i obrazovanje, te Ministarstvu znanosti i obrazovanja.
- O događaju obavijestiti centar za socijalnu skrb, policiju, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, te Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
- Stručni je suradnik dužan obaviti razgovor s učenikom odmah po saznanju o događaju s ciljem normaliziranja osjećaja učenika i sprječavanja dugoročnih posljedica traume te tijekom razgovora voditi službenu zabilježku koju uz ravnatelja potpisuje i stručni suradnik koji je obavio razgovor i razrednik ili druga povjerljiva osoba.
- Kada stručni suradnik obavi razgovor s učenikom ravnatelj, stručni suradnik ili razrednik trebaju o događaju odmah obavijestiti roditelje učenika (ili drugog roditelja ako se jedan od roditelja nasilno ponašao u školi prema vlastitom djetetu) i pozvati ih da dijete odvedu kući te ih informirati o eventualnoj potrebi uključivanja djeteta i roditelja u savjetovanje i stručnu pomoć u školi ili izvan škole.
- U slučaju da je dijete ozlijeđeno ili postoji sumnja da bi moglo biti ozlijeđeno, treba ga odvesti na liječnički pregled, pri čemu s njim u pratnji ide roditelj (ako je dostupan) ili predstavnik škole ili centra za socijalnu skrb.

8. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U ŠKOLI

U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (roditelja učenika, nepoznate osobe, zaposlenika škole) prema drugoj odrasloj osobi u školi (roditelju učenika ili zaposleniku škole) te u slučaju da postoje informacije da odrasla osoba u prostor škole unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost osoba i imovine u školi, **zaposlenik škole koji ima tu informaciju ili je nazočan mora:**

- Odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje.
- Upozoriti osobu koja se nasilno ponaša na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja tj. unošenja opasnih predmeta u prostor škole i zatražiti od nje da napusti prostor škole.
- Ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja škole, stručnog suradnika ili drugog zaposlenika škole kako bi pokušali prekinuti nasilno ponašanje i obavijestiti policiju.
- Ako uspije prekinuti nasilno ponašanje, odmah o tome obavijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika.
- O događaju obavijestiti policiju, centar za socijalnu skrb, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje.

9. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA ZAPOSLENICIMA ŠKOLE OD STRANE UČENIKA ŠKOLE

U slučaju da je zaposlenik škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika škole on treba o tome izvijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika škole, koji će:

- Razgovarati s učenikom uz nazočnost razrednika i voditi službenu zabilješku o razgovoru.
- Odmah obavijestiti roditelje učenika te ih upozoriti na neprihvatljivost takvog ponašanja.
- Prema učeniku poduzeti odgovarajuće pedagoške mjere koje će donijeti u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera.
- Uključiti učenika u stručni tretman u školi ili u dogovoru s roditeljima u ustanovi izvan škole.
- O svemu izvijestiti centar za socijalnu skrb i Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, a po potrebi i policiju.
- Ako je riječ o prijetnjama nasiljem ili o nasilju u školi, zbog čega je škola uključila i policiju, o takvim situacijama je potrebno prvo usmeno, a zatim i pismenom bilješkom (na propisanom obrascu) izvijestiti Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, te Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
- U slučaju da bilo kojem nasilnom ponašanju u prostoru škole svjedoče drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, ravnatelj ili stručni suradnik su dužni osigurati stručnu pomoć tim učenicima. Dužni su savjetovati se s nadležnom i stručnom osobom koja ima iskustva u radu s traumatiziranim osobama o potrebi i načinu pružanja stručne pomoći svjedocima nasilja.

10. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUICIDALNIH MISLI, NAMJERA, POKUŠAJA SUICIDA ILI SUMNJE NA SUICID

- Djelatnik Škole koji primijeti rizična ponašanja učenika koja mogu biti povezana sa suicidom ili dobije informaciju o postojanju istih kod učenika, o tome je dužan upoznati stručnog suradnika i ravnatelja Škole.

- djelatnik reagira na svako učenikovo izražavanje suicidalnih misli, namjera ili ranijih suicidalnih pokušaja koje može izraziti verbalno, pisano ili kreativno.

- djelatnik Škole o tome odmah obavještava stručnog suradnika i ravnatelja koji će:
  - o obaviti informativni i savjetodavni razgovor s učenikom, upoznati ga s obvezom informiranja roditelja i nadležnih institucija,
  - o bez odgode obavijestiti roditelje/skrbnike,
  - o svemu obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb,
  - o policijsku postaju,
  - o Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu,
  - o MZO i
  - o liječnika školske medicine.
  - o o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim zapažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima

10.1. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUICIDA

U slučaju saznanja o počinjenom suicidu učenika Škole, djelatnici Škole su o tome dužni odmah izvijestiti ravnatelja i stručnog suradnika koji će utvrditi potrebu za kriznom intervencijom te u tu svrhu aktivirati Tim za psihološke krizne intervencije te dostaviti podatke o kriznom događaju i to:

Što se dogodilo?

Kada se dogodilo?

Broj ljudi uključenih u događaj?

Tko je bio izravno i neizravno uključen u događaj?

U kakvom su stanju, kako reaguju i gdje se nalaze ti ljudi?

Je li neka od hitnih službi već intervenirala (policija, HMP)?

Je li u ustanovi već nešto učinjeno radi ublažavanja psiholoških posljedica događaja?

Ravnatelj Škole informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev za pokretanje krizne intervencije MZO na e-poštu: krizne-intervencije@mzo.hr ili na broj telefona 01 4594 461

Prije dolaska Tima za psihološke krizne intervencije, stručni suradnik i ravnatelj ulaze u razred učenika koji je počinio suicid te potiče komunikaciju o kriznom događaju i njegovim posljedicama na psihičko stanje svih učenika u razredu. Stručni suradnik individualno ili grupno razgovara sa svim učenicima kod kojih se primijeti izostanak socio-emocionalnih vještina za nošenje s nesretnim događajem.

11. EVIDENCIJA ŠKOLE O SUKOBIMA I NASILJU U ŠKOLI

Škola vodi posebnu Evidenciju o sukobima i nasilju u školi. Taj obrazac popunjava član Nastavničkog vijeća koji je prisustvovao ili bio obaviješten o događaju neposredno nakon istog u suradnji sa stručnim suradnikom. Zapis o događaju iz Evidencije je sastavni dio izvješća škole o događaju.

Evidencija škole o sukobima i nasilju u školi treba sadržavati sljedeće podatke:

- NAZIV ŠKOLE
- DATUM DOGAĐAJA
- SUDIONICI DOGAĐAJA
- MJESTO I VRIJEME DOGAĐAJA
- PODUZETE MJERE
- OSOBA KOJA PRIJAVLJUJE DOGAĐAJ

Koga treba obavijestiti o događaju

a) U slučaju nasilja u obitelji učenika, Škola obavještava nadležni centar za socijalnu skrb, nadležnu policijsku postaju, Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu, MZO i liječnika školske medicine.

b) U slučaju seksualnog nasilja i/ili seksualnog uznemiravanja, Škola obavještava nadležnu policijsku postaju, Državno odvjetništvo RH, Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu, MZO, nadležni centar za socijalnu skrb, pravobraniteljicu za djecu i liječnika školske medicine.

c) U slučaju samoozljeđivanja učenika, Škola obavještava nadležni centar za socijalnu skrb i liječnika školske medicine.

d) U slučaju postojanja suicidalnih misli, namjera i/ili pokušaja suicida kod učenika, Škola obavještava nadležni centar za socijalnu skrb, nadležnu policijsku postaju, Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu, MZO i liječnika školske medicine.

e) U slučaju suicida, Škola obavještava Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu, MZO, Tim za psihološke krizne intervencije, nadležni centar za socijalnu skrb, nadležnu policijsku postaju i liječnika školske medicine.

Iznimno, u slučaju bilo koje vrste seksualnog zlostavljanja i u slučaju drugih vrsta nasilja koja rezultiraju ozbiljnijim posljedicama po tjelesno i mentalno zdravlje dionika nasilnog događaja. Škola obavještava i Državno odvjetništvo RH.

11.1. OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA

Svaka osoba (učenik, nastavnik ili drugi zaposlenik škole) koja je bila uključena u sukob ili nasilje popunjava neposredno nakon događaja navedeni obrazac te ga predaje ravnatelju ili stručnom suradniku škole. Taj obrazac je sastavni dio izvješća škole o događaju.

OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA treba sadržavati sljedeće podatke:

Mjesto događaja
Vrijeme/datum događaja
Vrstu događaja
Sudionike događaja
Posljedice događaja
Poduzete mjere

Škola je obvezna tijekom školske godine organizirati predavanja/radionice za nastavnike, za učenike i za roditelje na temu nasilje, postupci kod nasilnog ponašanja i mjere sprečavanja nasilja u školi i izvan škole. Te se aktivnosti planiraju Preventivnim programom (koji je sastavni dio godišnjega plana i programa rada škole).

PRILOG 1.: EVIDENCIJA ŠKOLE O SUKOBIMA I NASILJU U ŠKOLI- za evidenciju kod ravnatelja

Naziv škole	
Datum	
Sudionici događaja	
Mjesto i vrijeme događaja	
Vrsta događaja	
Posljedice događaja	
Poduzete mjere	
Osoba koja prijavljuje događaj-potpis	
Potpis stručnog suradnika ili ovlaštene osobe	

PRILOG 2.: OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA- za sudionike i svjedoke događaja

Naziv škole	
Datum	
Sudionici događaja	
Mjesto i vrijeme događaja	
Opis događaja	
Što mislim o uzrocima događaja	
Moje mišljenje o poduzetim mjerama	
Što ću poduzeti nakon događaja	
Moji prijedlozi za dalje postupanje	
Potpis sudionika događaja	
Potpis stručne osobe	

Ovaj Protokol stupa na snagu osmog dana od objave na oglasnoj ploči škole.

KLASA:011-03/23-02/1

URBROJ:2178-15-5-23-1

Nova Gradiška, 27.1.2023.

PREDSJEDNIK ŠKOLSKOG ODBORA:

Z. Lukočević, prof.

Ovaj Protokol objavljen je na oglasnoj ploči škole 27. 2. 2023 i stupio na snagu dana 7. 3. 2023. godine.

RAVNATELJICA:
1 *J. Lukočević*

